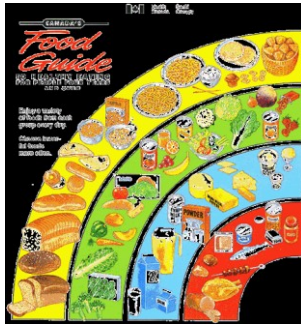

MÝTY A FAKTA VE VÝŽIVĚ

Veronika Březková

Masarykův onkologický ústav

Poradna pro výživu

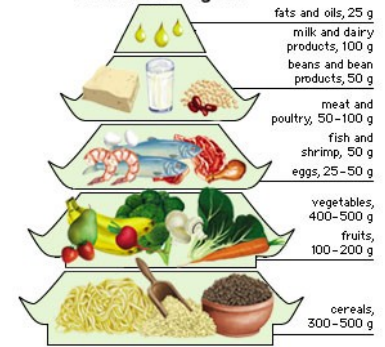

The eatwell plate

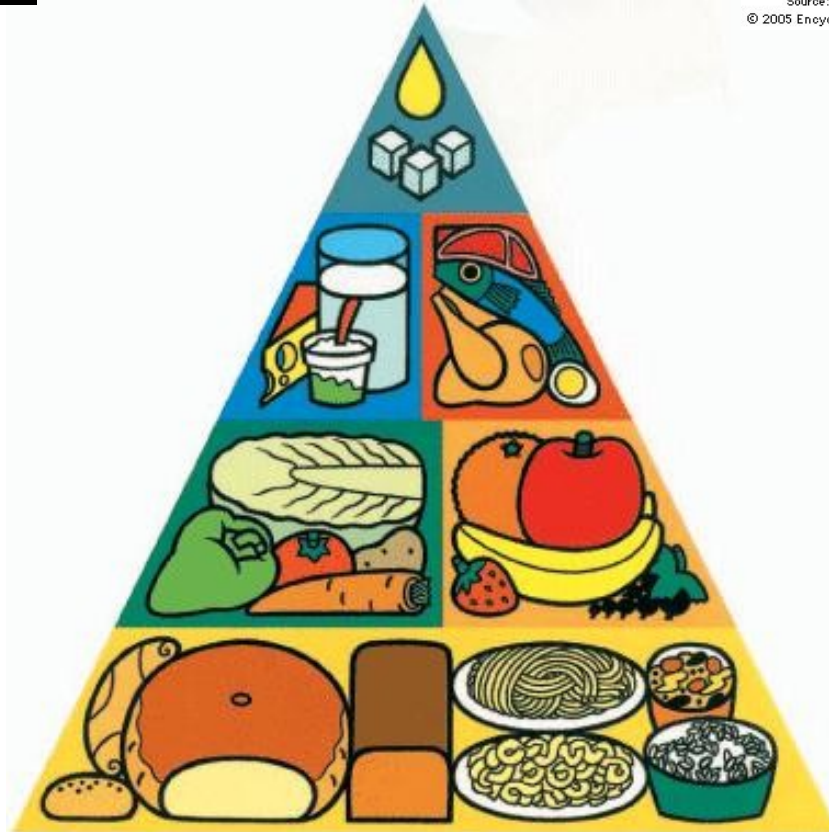
Use the eatwell plate to help you get the balance right. It shows how much of what you eat should come from each food group.

Food Guide Pagoda

Source: Chinese Nutrition Society
© 2005 Encyclopædia Britannica, Inc.

Japanese Food Guide Spinning Top

Do you have a well-balanced diet?

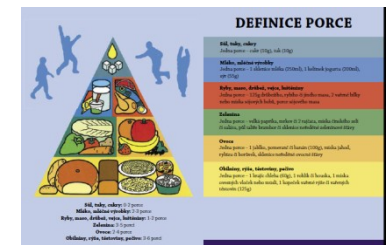
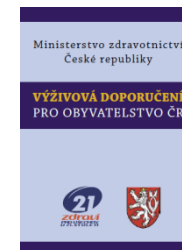
Decided by: Ministry of Health, Labour and Welfare and Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries.

CO JÍST A KOLIK?

Zdroj:

http://www.pandemie.cz/dokumenty/uzitecne_letak_vyzivove_doporuceni.pdf

MÝTY...

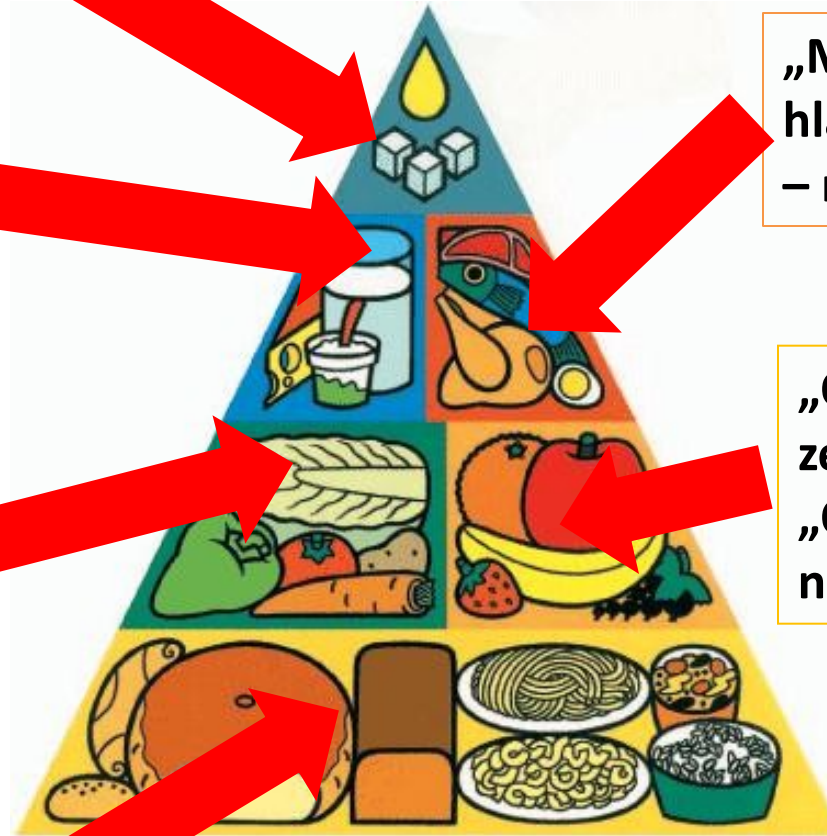
„Rostlinné tuky jsou zdravé a živočišné nezdravé“

„Sladit medem je zdravé“

„Člověk je jediný savec, který v dospělosti konzumuje mléko“

„Mrkev je sladká a proto by se měla jíst jen 1-2krát týdně“

„Tmavá barva pečiva znamená, že je celozrnné“

„Mám zvýšenou hladinu cholesterolu – nesmím jíst vejce!“

„Ovoce dopoledne, zeleninu odpoledne“
„Ovocné šťávy nahradí porci ovoce“

„Tmavá barva pečiva znamená, že je celozrnné“

Zákon o potravinách 110/1997 Sb. , vyhláška. č. 333 pro mlýnské obilné výrobky, těstoviny, pekařské výrobky a cukrářské výrobky a těsta:

Celozrnným výrobkem se rozumí výrobek, ve kterém je použito nejméně 80 % celozrnných mouk (nebo jim odpovídající množství upravených obalových částic z obilky)

CEREÁLNÍ VÝROBEK NEZNAMENÁ CELOZRNNÝ

Za celozrnné lze považovat například ovesné vločky, mouky z celých zrn jakékoliv obiloviny, bulgur (nalámaná celozrnná pšenice), rýži natural

**„Ovoce dopoledne, zeleninu odpoledne“
„Ovocné šťávy nahradí porci ovoce“**

**„Mrkev je sladká a proto by se měla jíst
jen 1-2krát týdně“**

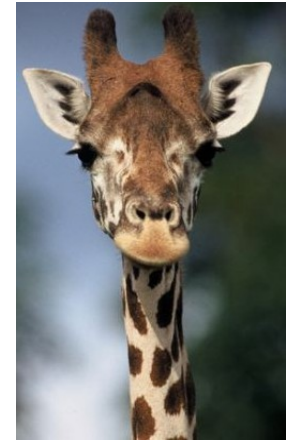

Ovoce/zelenina	Celkové sacharidy (v g/ 100 g)
Česnek	28,9
Banány	21,6
Brambory zimní	15,6
Víno – hrozny	15,2
Třešně	13,4
Švestky	12,4
Cibule	6,6
Citróny	6,1
Mrkev	6,1

Zdroj: www.czfcdb.cz

„Člověk je jediný savec, který v dospělosti konzumuje mléko“

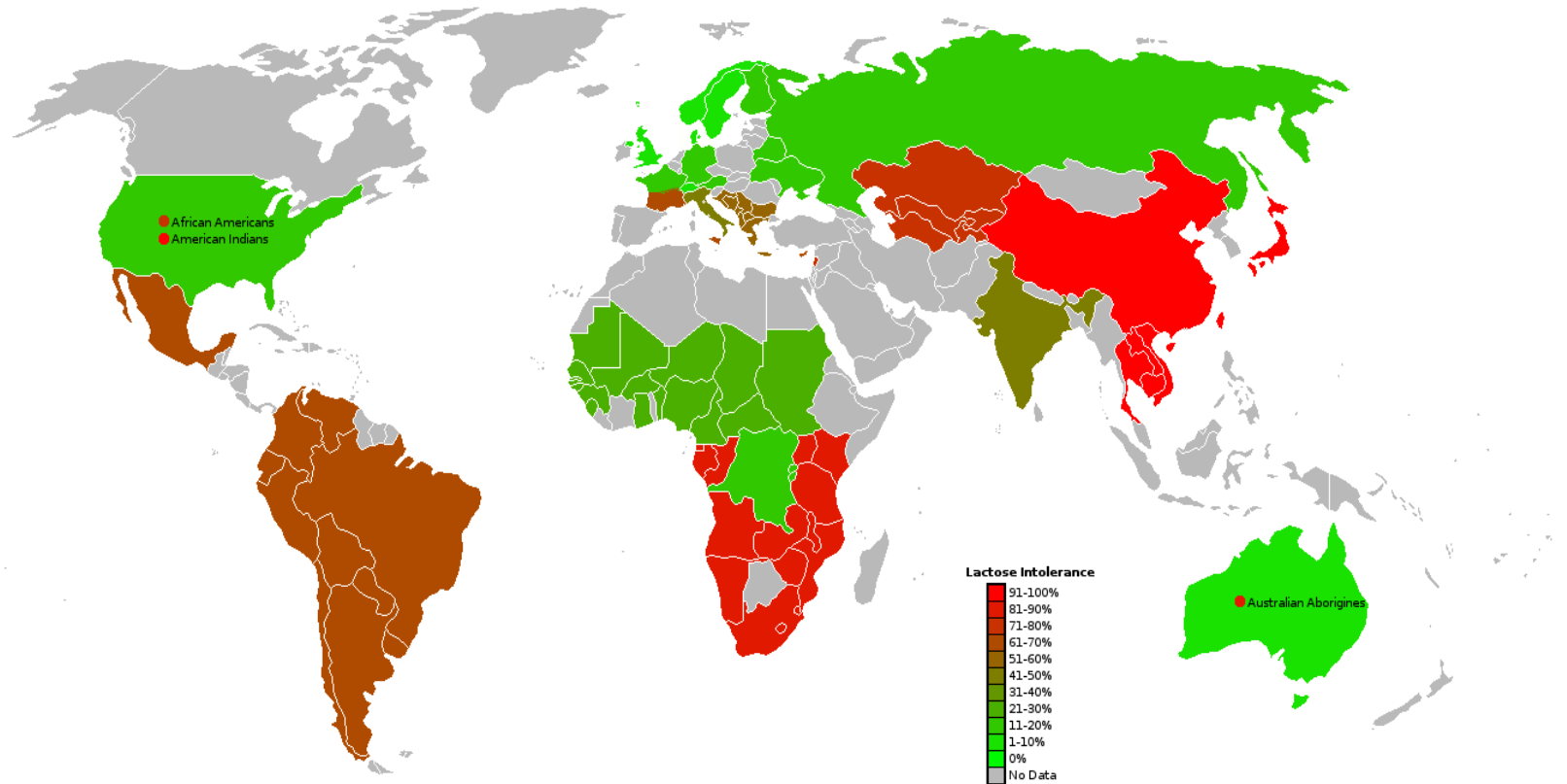
PROBLÉM

mléčná bílkovina X mléčný cukr

- ALERGIE
....na bílkovinu
- Výskyt: 1-3 % dospělých

- INTOLERANCE
.... cukru
- Výskyt: různý

VÝSKYT LAKTÓZOVÉ INTOLERANCE VE SVĚTĚ

PROBLÉM

mléčná bílkovina X mléčný cukr

- ALERGIE
....na bílkovinu
- Výskyt: 1-3 % dospělých
- Řešení: naprosté vyloučení všech potravin obsahujících mléčnou bílkovinu

- INTOLERANCE
.... cukru
- Výskyt: různý
primární X sekundární LI
- Řešení: mléčné výrobky se konzumovat mohou, sledován je však obsah mléčného cukru

OBSAH LAKTÓZY V MLÉCE A MLÉČNÝCH VÝROBCÍCH

Potravina	Obsah laktózy (g/100 g)	Velikost obvyklé porce	Obsah laktózy v porci (g)
Lidské mléko	7,2	-	-
Mléko (kravské, kozí, ovčí)	4,4 – 5,1	250 ml	11,0 – 12,3
Jogurt	4,1	150 ml	6,2
Kefír	3,8	200 ml	7,6
Tvaroh měkký	3,5	100 g	3,5
Cottage	2,2	100 g	2,2
Sýry (eidam, niva, hermelín)	0,4 -1,3	50 g	0,2 - 0,7
Smetana (30 % tuku)	3,1	15 ml	0,5

Co sní rodiny za týden?

„Mám zvýšenou hladinu cholesterolu – nesmím jíst vejce!“

CHOLESTEROL

Výskyt: ve všech buňkách živočišného původu

- vnitřnosti (vepřová játra 300 mg/100 g)
- vaječný žloutek (cca 250 mg/1 žloutek)
- máslo (240 mg/100 g)
- mléčné výrobky s vysokým množstvím tuku

Význam:

- součást buněčných membrán
- výchozí materiál pro tvorbu žlučových kyselin, steroidních hormonů a vitamínu D
- podstatná součást žluče

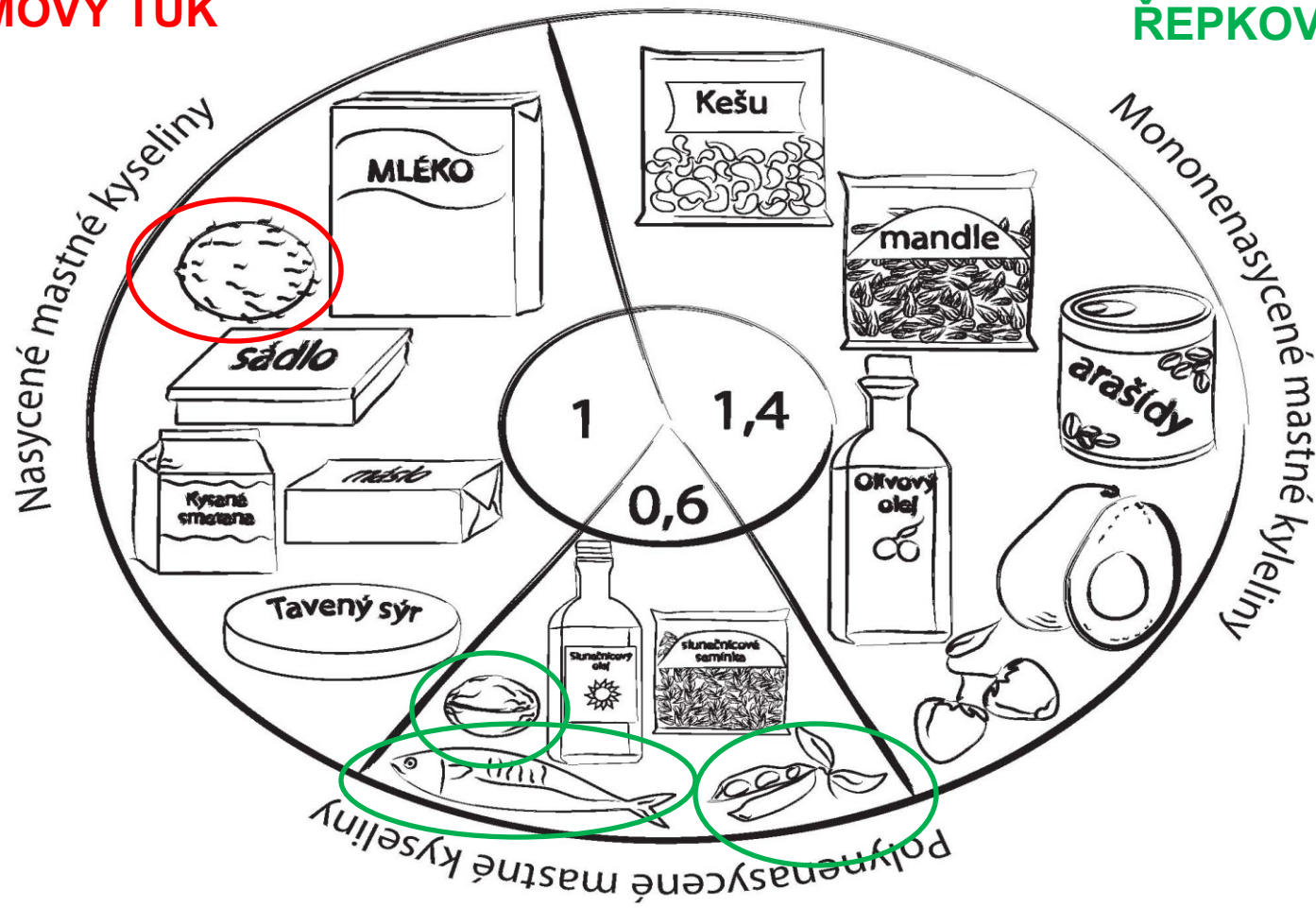
...HLADINU CHOLESTEROLU OVLIVŇUJÍ TUKY VE STRAVĚ

„Rostlinné tuky jsou zdravé a živočišné nezdravé“

PALMOVÝ TUK

ŘEPKOVÝ OLEJ

LNĚNÝ OLEJ

„Sladit medem je zdravé“

?	MED	CUKR ŘEPNÝ	CUKR TŘTINOVÝ
			
Energie/ 100 g	1390 kJ	1700	1680
Množství sacharidů/ 100 g	81,7 g	99,8 g	98,9 g
1 lžička	15 g	5 g	5 g

SŮL

Zdroje soli	Celkové množství (v g/ 100 g)
Šunkový salám	3,3
Eidam	1,8
Balkánský sýr, niva	4,5
Chipsy	1,5
Popcorn	3,0
Bílý rohlík	1,5
Chléb pšeničný bílý	1,3

**Denní doporučené
množství:**

do 5 g

1 g Na = 2,5 g soli

Zdroj: www.czfcdb.cz

DENNÍ DOPORUČENÉ MNOŽSTVÍ VODY

Příjem vody = 65 % z tekutin a mléka + 25 % z potravy + 10 % z vlastního metabolismu

VĚK	DENNÍ POTŘEBA VODY (v ml/kg ideální tělesné hmotnosti)
1 – 3	95
4 – 6	75
7 – 9	60
10 – 12	50
13 – 18	40
19 – 50	35
>50	30
Těhotné	35
Kojící	45

ZDROJE INFORMACÍ – OBALY POTRAVIN

Průměrné / priemerné výživové hodnoty ve / v 100 g výrobku		
Energie / Energia	kJ	1402,8
	kcal	333,9
Bílkoviny / bielkoviny	g	10,8
Sacharidy	g	52,5
– cukry	g	18,0
Tuky	g	3,9
– nasycené mastné kyseliny / nasýtené mastné kyseliny	g	0,8
Vláknina	g	22,8
Sodík	g	0,2

Složení / Zloženie:

Cereálie 74,4 % (pšeničné otruby, pšeničná mouka celozrnná, kukuričná vláknina, kukuričný škrob), cukr, glukóza, glukózový sirup, ječný sladový výtažek, emulgátor: sójový lecitín, palmový tuk, skořice, medové aroma, ochucovadlo maltodextrin, vitamíny a vápník (viz. tabuľka). **Informace pro alergiky:** Výrobek obsahuje lepek a sóju. Výrobek může obsahovat stopy sušeného mléka, arašídů a lískových oříšků.

Cereálie 74,4 % (pšeničné otruby, celozrnná pšeničná múka, kukuričná vláknina, kukuričný škrob), cukor, glukóza, glukózový sirup, jačmenný sladový výťažok, emulgátor: sójový lecitín, palmový tuk, škorica, medová aróma, ochucovadlo maltodextrín, vitamíny a vápník (pozri tabuľku). **Informácie pre alergikov:** Výrobok obsahuje lepok a sóju. Výrobok môže obsahovať stopy sušeného mlieka, arašidov a lieskových orieškov.

Průměrné / priemerné výživové hodnoty ve / v 100 g výrobku

ZDRAVOTNÍ TVRZENÍ NA OBALECH

Ovesné vločky a beta-glukany

Ovesné vločky obsahují průměrně 5 % *beta-glukanů*.
Bylo prokázáno, že ovesný beta-glukan snižuje hladinu cholesterolu v krvi.
Příznivého účinku je dosaženo na základě *denního příjmu 3 g ovesného beta-glukanu*.

Seznam schválených tvrzení:
Nařízení Komise (EU) č. 432/2012 a č. 536/2013

ZDROJE INFORMACÍ:

www.bezpecnostpotravin.cz

www.spolvyziva.cz

WWW.SZU.CZ

www.mzcr.cz

www.foodnet.cz

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

